

Úřady práce provedly 5 973 kontrol dodržování pracovníprávních předpisů

Během 1. pololetí 2006 provedly úřady práce (ÚP) celkem 5 973 kontrol zaměřených na porušování pracovníprávních předpisů ze strany zaměstnavatelů. Ve 3 504 případech nezjistily žádné závady. Kontroloři uložili 641 pokut v celkové výši 17 395 524 Kč.

Zaměstnavatelé nejčastěji porušovali zákon o zaměstnanosti. Kontroloři ÚP zjistili celkem 2 333 porušení tohoto právního předpisu. Ve 270 případech firmy zaměstnávaly cizince bez povolení k zaměstnání nebo povolení k pobytu či neinformovaly příslušný úřad práce o tom, že zaměstnávají cizince, u kterého ÚP nevyžaduje povolení k zaměstnání. Zaměstnavatelé ve 246 případech praktikovali tzv. švarc systém.

Pokud jde o dodržování zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele (tzv. insolvency), porušili zaměstnavatelé svou povinnost v tomto období v 74 případech. Zákon nejčastěji porušovali tím, že nepředložili příslušnému úřadu práce ve stanovené lhůtě (do 14 dnů) písemný seznam dlužných mzdových nároků všech zaměstnanců.

Kontroloři zjistili, že během prvního pololetí letošního roku se zaměstnavatelé dopustili **ve 146 případech diskriminace** v oblasti přijímání nových zaměstnanců. Nejvíce porušení se týkalo nerovného zacházení.

Přibližně 54 % kontrol provedly úřady práce u menších firem, které zaměstnávají maximálně 25 zaměstnanců. Z celkového počtu podniků, kterým uložily pokutu, připadá 63 % právě na tyto zaměstnavatele. Průměrná výše sankce v tomto sektoru byla 22 150 Kč. Úřady práce ukládají menším firmám pokuty spíše nižší, protože jsou si vědomy toho, že by vyšší částka mohla být v těchto případech likvidační. **Cílem je, aby sankce měly spíše motivační charakter a nepřispěly tak ke zhoršení situace na trhu práce.** Navíc malé firmy nemají na rozdíl od větších zaměstnavatelů specializované odborníky, kteří by zabezpečovali personální agendu, dostatek informací a často ani dostatek prostředků k zabezpečení této agendy. **Úřady práce se proto prostřednictvím kontrol snaží v první řadě zvýšit právní povědomí drobných podnikatelů.**

Z celkového počtu kontrolovaných firem připadá **33 % na zaměstnavatele s 25 – 250 zaměstnanci.** Pokutu za porušení pracovníprávních předpisů dostalo 10 % z nich v průměrné výši 36 273 Kč. Podniky s **více než 250 zaměstnanci** se na celkovém počtu kontrol podílejí přibližně **3 %**. Sankci uložili kontroloři ve 273 případech. Průměrná výše pokut činila 45 560 Kč. Deset procent kontrolovaných subjektů tvořila **veřejná správa.** Kontroloři zjistili jen malý počet porušení, která nebyla nijak významná. Uložili 4 pokuty s průměrnou výší 3 125 Kč. Ve **státních podnicích** úřady práce provedly 44 kontrol a uložily dvě sankce v průměrné výši 4 250 Kč.

Dne 1. července 2005 vstoupil v účinnost zákon o inspekci práce a vznikla zcela nová instituce – **Státní úřad inspekce práce** se sídlem v Opavě. Současně

zanikl Český úřad bezpečnosti práce a jemu podřízené inspektoráty bezpečnosti práce. Kontrola dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů už tedy nespadá výlučně do kompetence úřadů práce.

Od tohoto data kontrolují **úřady práce** dodržování části pracovněprávních předpisů, které souvisejí s jejich činností, tedy zákona o zaměstnanosti a zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. Stručně řečeno, zabývají se nelegálním zaměstnáváním, diskriminací zájemců o zaměstnání z jakýchkoliv důvodů, tzv. „švarcsystémem“, zprostředkováním zaměstnání a kontrolou dodržování dalších povinností zaměstnavatelů vyplývajících jim ze zákona o zaměstnanosti a zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. Do kompetence úřadů práce patří také kontrola smluv, na jejichž základě dostávají zaměstnavatelé finance v rámci aktivní politiky zaměstnanosti. Kontroloři ÚP prověřují i čerpání prostředků na realizaci projektů financovaných z Evropského sociálního fondu a čerpání dávek státní sociální podpory.

Inspektoráty práce kontrolují od 1. 7. 2005 dodržování právních předpisů v oblastech uzavírání, změn a ukončování pracovního poměru, pracovní doby, doby odpočinku, dovolené, překážek v práci, mzdy nebo platu, náhrady mzdy nebo platu, náhrady cestovních výdajů. Dále pak v oblasti bezpečnosti práce a právních předpisů o zaměstnávání zaměstnankyň, mladistvých zaměstnanců, zaměstnanců pečujících o děti a těch zaměstnanců, kteří především sami dlouhodobě pečují o převážně nebo úplně bezmocnou osobu. V kompetenci inspektorátů práce je také kontrola dodržování právních předpisů upravujících výkon umělecké, kulturní, sportovní a reklamní činnosti dětí.

Jednoduše řečeno – **úřady práce se zabývají vztahy, které předcházejí pracovnímu poměru, a nelegálním zaměstnáváním a oblastní inspektoráty práce se zabývají porušováním povinností zaměstnavatelů vyplývajících z pracovního poměru.**

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV, tel.: 221 922 359, e-mail: katerina.berankova@mpsv.cz
www.mpsv.cz, www.noviny-mpsv.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo v roce 1990. Do jeho kompetence spadá sociální politika (problematika zdravotně postižených, sociální služby, sociální dávky, rodinná politika apod.), sociální pojištění (důchody, nemocenské, apod.), oblast zaměstnanosti (trh práce, podpora zaměstnanosti, zahraniční zaměstnanost apod.), pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, rovnost žen a mužů, migrace a integrace cizinců, oblast čerpání finanční pomoci z ESF, atd. K 1. lednu 2005 činil počet systemizovaných pracovních míst v celém resortu práce a sociálních věcí 18 194. Mezi organizace, které MPSV metodicky řídí, patří úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Státní úřad inspekce práce, inspektoráty práce, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. MPSV přímo spravuje pět ústavů sociální péče - DÚSP Tlokov, ÚSP Zbůch, ÚSP Brno-Chrlice, ÚSP Brno-Královo Pole a ÚSP Hrabyně. Mezi příspěvkové organizace v resortu patří Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.